

JUGOSLAVIJA

Pavšalni franko
Ljubljana.

Telefon 44

siem je prílohu zna

za odgovor.

V SUBOTICI.
Beograd, 23. okt. (Izv.) Neka
najskih industrijcev je naprosilo
ga ministra trgovine in industrije
jim dovoli zgraditi v Subotici mo-
tovarno za sladkor.

Protest nižjih javnih nameščenecv.

Zastopniki stanovskih organizacij nižjih javnih nameščenecv v Ljubljani so na svojem sestanku dne 20. t. m. sklenili objaviti tole protestno izjavo:

»Pred pol letom je vlada državnim slugom in poduradnikom na nizkoten barbarski predlog, ki je prišel iz znanih uradniških krogov, odvzela družinske draginske doklade, pustila pa jih je uradnikom in vsem železniškim uslužbencem za vse otroke. S to skrajno pristranostjo in izjemno okrajšavo družinskih draginskih doklad najubožnejšim in najpotrebnejšim nižjim državnim uslužbencem se ni storila le velika vnebovpijoča krivica, ampak se je prizadele tudi pahnilo v izvanredno težaven položaj pomanjkanja in obupa. Prosili in zahtevali so že čestokrat posamezno in po svojih zastopnikih na vse pristojnih in merodajnih mestih, da se ta strašna in nekulturna krivica odpravi in popravi s povrnitvijo odvzetih doklad, ali vse tozadevno njihovo prizadevanje je bilo do sedaj brezuspešno. Že šestkrat so bili ugrabljeni njihovim lačnim in raztrganim otrokom zakonito priznani življenjski prispevki, toda oni naši kriminalji, ki so povzročili to barbarstvo, si še vedno brezstidno zatiskajo ušesa in oči pred kričečo bedo svojih žrtv. Tudi naše uradništvo, razen malih izjem, je videti jako zadovoljno s te prežlostno državljansko tiranijo in si očitno ne želi kake izpremembe v tem oziru. Zakaž, to se lahko ugane.

Medtem je draginja narasla do vrhunca. Nižji in višji uradniki z mnogo višjimi plačili in osebnimi draginskiimi dokladi, kakor jih imajo nižji državni uslužbenci, in s polnimi družinskiimi dokladi, so začeli tožiti, da že zdavnaj ne morejo več izhajati s svojimi dohodki, da trpe veliko pomanjkanje vseh potrebščin in zahtevajo nov povvišanje draginskih doklad. Mi zastopniki državnih uslužbencev neuradniških skupin uvidevamo in priznavamo, da je ta njihova pritožba in zahteva popolnoma vseh potrebščin in zahtevajo novo povvišek draginskih doklad, ali ta se ne sme izvršiti na naš račun in v našo škodo. Zahtevamo tudi zase pravično priznanje, da smo mi in naše do skrajnosti izmognane družine še toliko bolj potrebne in najodločnejše protestiramo, da bi se šlo preko nas do kakega novega povviška draginskih doklad komurkoli.

Najprej naj se nam popravi krivica našega neupravičenega maksimiranja, potem šele naj se izvede nepristransko in pravično povvišanje draginskih doklad v enaki meri za vse državne uslužbence, ker je tudi draginja za vse enaka. Pravičnost je temelj države!

(Slede podpisli 8 organizacij nižjih javnih nameščenecv.)

K protestni izjavi pripominjamo:

Ponovno smo se zavzeli za upravičene zahteve nižjih javnih nameščenecv in v številnih člankih opozarjali na nesocialne odredbe o maksimiranju in petdinarnem davku.

Kot smo popolnoma na strani nižjih javnih nameščenecv, se pa ne moremo pridružiti mnenju, da si večina uradništva ne žele spremembe tiranskega kurza vladajočih proti nižjim javnim nameščenecem. Nasprotno je res. Ogromna večina uradništva je solidarna z zahtevami slug in poduradništva in neopravičilen je očitek organizacij nižjih javnih nameščenecv, da uradništvo iz sebičnih ozirov ne podpira njih zahtev. Ne identificirajte mnenja pešice vladinovcev z večino uradništva, ki ravno tako trpi največje pomanjkanje, kot nižji javni nameščenci.

Potem pa še eno ne pozabim! Vladajočemu režimu je bila doslej najbolj na poti solidarnost vseh javnih nameščenecv, brez razlike kategorij. Zato so hoteli to solidarnost razbiti. Ravno predpisi o maksimiranju so bili izdani z namenom, da se z navideznim predpostavljenjem uradništva, pri odmeri draginskih doklad, razbije enotno borbno vrsto vseh javnih nameščenecv. Današnji režim se boji enotnega nastopa vseh socialno zaposlovanjenih slojev, zato z raznimi ukrepi hujska sloj proti sloju.

Nižji javni nameščenci si naj zapomnijo, da je le v solidarnosti moč in zmaga. Zato ne odbijajte iz svojih vrst uradniške sotrpine in ne ustvarjajte sebi v škodo položaj, kakršnega ravno hoče doseči vladajoči režim. Da bo še lažje pritiskal ob zid tako slug in poduradnikov, kot — uradnike. Če so pa v vodstvu uradniških organizacij ljudje, ki zagovarjajo metode današnjega režima, potem obračunajmo z njimi, ne mečimo pa kamenja na ogromno večino uradništva, ki gotovo ne zagovarja takega vodstva.

Dunaško pismo.

Dunaj, 17. oktobra.

Dunajske visoke šole vseh vrst obiskujejo dijaki s celega sveta. Jugoslovani je tu še vedno nad 700. Posejajo šole, ki jih mi še nimamo, ali vsaj ne dovolj in takih, kakršne so dunajske. Eksportna akademija, tehnika, medicinska fakulteta, poljedelska visoka šola prihajajo najbolj v poštev. — Naši dijaki so ustanovili prosvetno društvo »Triglav« in pa »Jugoslovansko podporno društvo«. Ta slednja vzdržuje še vedno — akademsko menzo ali dijaško kuhinjo. O tej kuhinji bi se dalo mnogo zanimivega povedati, namreč: kako jo je podpirala celo »beraška« Avstrija, dočim je ostala domovina docela brezbrizna. Da ni na Dunaju ameriške podpirne misije, ki je ta pravzaprav za Dunajčane, a podpira tudi našo dijaško kuhinjo, bi mnogi naši visokošolci že davno morali opustiti študije. Še danes dobivajo v tej kuhinji dober obed in večerjo za — 5000 K ali nekako za 4 D. Plačajo komaj režijske troške. — Kolika do-

brota za naše dijake! — Zdaj pa grozi nevarnost, da Amerikanci ustavijo svoje prispevke, češ: v štirih letih bi vaš bogata domovina že morala nekaj storiti za svoje sinove in hčere, ki morajo končati svoje študije na Dunaju! Kaj bo, ako Amerikanci res izvršijo svojo namero? Naše splošno »Jugoslovansko podporno društvo« in »Druženje jugoslovenskih žena« se obrneta do naroda, da preskoči na pomoč z radodarnimi prispevki. Trebalo bi pa tudi, da naši merodajni krogi posredujejo pri ameriških misijah, da ne ustavijo še svoje velikodušne podpore.

Na Dunaju grozi — hotelska kriza, in to kljub ali še boljše: zaradi visokih sobnih cen. Tako vsaj kriče in pišejo hotelirji, a dvomim, da je vse res, kar pravijo. Danes je 100.000 K za sobo z dvema posteljama že jako zmerena cena v hotelih druge vrste (n. pr. Höller, Hammerand, Stadt Triest). Še pred enim letom smo rekli, da za ceno, ki si jo plačal v Beogradu samo za sobo, si živel na Dunaju sijajno cel dan (s sobo vred), danes pa je tudi v tem

pogledu Dunaj presegel svetovno pariteto in draginjo v evropskih velikih mestih. — Od meseca julija dalje so vse cene na Dunaju tako poskočile, da se redko komu izplača, hoditi na Dunaj. Začni teden cene sicer zopet padajo in tako je indeks za prihodnji mesec padel za 8 odstotkov. — Dohod tujece na Dunaj je izdatno padel, zato grozi velikim in drugim hotelom kriza, kajti rezijski troški so velikanski. Mestni davek za sobe dosega 60 odstotkov. V vseh luksuznih lokalih znaša mestni davek celih 30 odstotkov od bruto prihoda. Dohodki mesta so vsled tega velikanski, a kljub temu ogromen deficit povsod v mestni upravi.

Sploh so prenapete davčine, cene, pristojbine naravnost smrt velikih podjetij in vzrok nepojmljivim deficitom. Previsoke poštnice povzročajo, da ljudje veliko manj pišejo. Enako že pri železnicih, telefonih, telegrafu, pa bodi to v Avstriji ali v Jugoslaviji.

— Vest o dohodu dr. Jankovića za poslanika na Dunaj se žal ni uresničila.

»Slobodna Tribuna« pše, da pojde za upravnika v Bruselj, kjer je imenovan dr. Rybar. Neugodna soba »Slobodne Tribune« o Jankoviću nikakor ne more odgovarjati resnici. Na Dunaju smo go bro cenili njegove sposobnosti in zlasti njegove evropske nazore. Škoda, da ri ostal tu. Naša kolonija pogreša moža, ki je jugoslovanskega kova.

Končno apeliraj na našo vlado, da skrbí vedno za redno plačevanje vsega našega uradništva na Dunaju. Od česa naj živi v tujem mestu marsikaka rod bina, ako kar po več mesecev uradnik ne dobi plače?! — Često nas je naravnost — sram pred tujci! Kakršne sodebne gredo od ust do ust, grozno!

Ali najlepše pride! Neki uradnik je šel domov in si izposodil 3000 D, da plača dolgeve in lažje počaka na plačo! Na meji pa mu je naša carina zaplenila 200 D; ker po novi naredbi ena oseba ne sme vzeti več seboj nego 1000 D. — Če to ni za počiti! A. G.

Politične vesti.

Jugoslovanska zajednica.

Proglas »Jugoslovanske zajednice« je napravil najboljši utis na ljubljanske volilce in je bil najsimpatičnejše sprejet. Tudi »Jutra« ni našlo nobenega stvarnega razloga, da bi se lahko izpodtikalo nad idejnimi smernicami proglasa. O proglasu ne ve povedati drugega, kot da se iznaša nad imeni podpisovalcev in besedič o »velekapitalistih« in to prav o onih možeh, katere je še nedavno povzdigovalo v deveta nebesa in jih branilo pred očitki nesocialnosti. Z ozirom na vzgledno doslednost »Jutra« je gotovo sedaj vse »prepričano«, da so »Jutrovci« največji reveži in prvi poklicani v to, da postavijo mejo med tistimi, ki imajo nekaj in med tistimi, ki nimajo nič. — »Jugoslovanska zajednica« je s svojim proglasom očitno zbegala še tisto družbo, ki se zbira okrog »Jutra«, ker drugače si ne moremo misliti, da bi mogli mladi demokrati zapisati trditve, da ima pravico do vodstva občinskih poslov v Ljubljani samo tisti, ki je privrženec Pribeževićevega režima. Gospodje! Prvič ni daleč dan, ko bo konec slave Pribeževića in drugi politična svoboda ne pomeni klanjanje tistim, ki slučajno vladajo v Beogradu. Če bi bilo temu tako, potem bi morali imeti v Ljubljani vsake kvatre drugega župana, kot imamo v Beogradu vsake kvatre drugo vlado.

Demisija vlade.

Kakor smo že poročali, je dobil dr. Ribar kot kandidat za predsedniško mesto v narodni skupščini 88 glasov in dr. Lukinić 124 glasov. Če upoštevamo, da je bilo oddanih 11 glasov še za zemljoradniškega kandidata in 3 prazne glasovnice, je bilo razmerje glasov za in proti dr. Lukiniću 124 proti 102. Od opozicije je manjkalo pri glasovanju 14 zemljoradnikov, 5 klerikalcev, 5 soc. demokratov in 2 Spahovca, a od vladne večine večjemu 20 poslancev. Glasovanje za predsedniško mesto v skupščini je jasno dokazalo, da današnji režim nima več večine v zbornici. Po glasovanju zborničnega predsednika je nastala pri zagovornikih režima velika poparjenost. Pasivne vlada bo takoj po kumanovskih slavnostih demisijonirala.

Narodno-gospodarska načela bankirjev okrog »Jutra«

Dvig našega dinarja je silno navdušil nekatere bančne skupine, ki si ob

tej priliki zopet grmadijo kapital na račun narodnega blagostanja. Iz teh krogov je prišlo vsled tega kar deževati slavospevov na sedanji vladni režim, ki si je veselo mel roke, da si za bodoče volitve popravi svoj politični kredit, ki ga je popolnoma zapravil s svojim »modrim« vladanjem. »Naš list« je priobčil v soboto članek »Dviganje naše valute in draginja«, kjer sicer tudi pozdravlja dviganje naše valute, a istočasno konstatira, da radi nezmožnosti vladnega režima naraščanje vrednosti denarja, nima nikakega vpliva na — tržne cene. To je nedeljskemu »Jutru« tako sapo zaprlo, da se lovi za nebi-stvenimi številkami ter hoče jedro članka osmešiti. Finančnim talentom pri »Jutru« utegne biti znano, da je notirala naša krona še pred kratkim v Curihu 0.95, danes pa notira 2.50. Naj si Jutrovci matematiki sami izračunajo, koliko odstotkov je to. Vsak pameten človek bo vedel, če je krona, ki jo prejmem, še enkrat toliko vredna, kakor je bila poprej, da moram tudi blago prodati še enkrat ceneje, t. j., ako sem dobil prej za blago 100 K, ga smem sedaj prodajati le po 50 K. Ko je padla vrednost našega denarja, so se cene redno dvigale v razmerju padca in sicer vedno točno kakor na povelje. Danes se cene ne premaknejo navzdol in producenti vpijejo, da so nakupili blago — po visokih cenah, ker upajo, da cene zopet poskočijo, vladni režim pa — molči. Režim in oduheri so tiho sporazumljeni, zato pa nima konsument v svojem žepu prav ničesar od dvigovanja valute in — to smo hoteli povedati. »Jutra« ima popolnoma prav, ko pravi, da bi bilo bolje, če bi šli ljudje, ki sedijo danes pri vladi, drva sekati, vodstvo države pa bi pustili zmožnejšim ljudem. Pričakujemo tudi, da pojasni »Jutra«, kdaj bodo pričele padati blagovne cene — za konsumenta, če ne takrat, ko se »dviga« vrednost denarja. Sicer pa naj režimska gospoda počaka samo pol leta in videli bomo, da smo imeli kakor vedno prav, ko smo trdili, da je zanikarni vladni sistem zamudil najugodnejšo priliko, da bi spaval blagovne cene navzdol.

Nekdanji in sedanji idealizem.

Svoj čas so delovali politiki in drugi narodni delavci za narod iz idealizma in niso bili redki slučajji, da je tak idealist pri vsem svojem delu zapravil še svoje

premoženje. Tako so v soboto pokopali v Beogradu Nikolo Stefanovića bivšega ministra, državnega svetnika, predsednika beogradske občine in odvetnika. Pogrebne stroške so plačali — usmiljeni ljudje z dobrovoljnimi prispevki Beogr. »Politika« pristavlja na poročilo o tem pogrebu, da se onim, ki prihajajo sedaj, po vojni, na položaje, ki jih je pokojnik desetletja zavzemal, kaj takega sigurno ne bo zgodilo.

Gospodarstvo

Dvig dinarja in grozeča brezposelnost stavbinskega delavstva.

Opazovalec ogromnega stavbnega razmaha je mogel videti v tem razmahu glavno nezaupanje kapitala v naš dinar. Najmočnejša gonilna sila je bila skrb, denarja se iznebiti, češ, da je povsod varnejše naložen kot v hranilnici ali v akcijah, katere ne reagirajo tako kot nepremičnine na pričakovani, še večji padec dinarja.

Danes, ko je g. pomočnik min. financ izvršil prvi del svoje obljube, da dvigne dinar na 0.085 Fšv. ter da ga v doglednem času izravna s češko krono, poenjuje nezaupanje v lasten denar.

Radi tega je pričakovati, da bodo lastniki kapitala vsaj deloma verjeli tudi drugemu delu obljube g. pomočnika ministra financ. — To bi pomenilo skoraj gotovo konec privatne stavbene podjetnosti, celo take, ki se je zdelo za podjetniku nujna in zvezana z veliko rentabilnostjo.

Opazovalec povojnih finančnih pojavov je imel namreč priliko čitati in čuti, da se cene potrebščin ne izravnaajo takoli, ko se valuta v večji meri dvigne ali pade. Cene v tem slučaju polagoma padajo ali rastejo, dokler se ne ustalijo na stopnji, ki odgovarja predvojni zlati vrednosti. Če je torej pričakovati izravnavo jugoslovanske denarske jedinice s češko-slovaško, bi podjetnik, ki začne danes stavbo, lahko postavil čez leto dni dve takšni stavbi. Posledica prena-glenega dviga dinarja pa bi bila zastol privatnega stavbenega gibanja in vsled tega brezposelnost armade stavbenih delavcev.

Čudno se zdi opazovalcu, kje se je rekrutirala armada delavstva v agrarni državi, po površini skoro enaki Italiji, ki pa dosega po številu prebivalstva komaj eno tretjino Italije. Rekrutiralo se je delavstva največ iz kmetkega stanu in to v agrarni državi, danes, ko je še izločena ruska konkurenca in ko bi si mogla država s kmetiskim delom v nekoliko letih pomagati več kot pozneje v desetih. Današnja selitev iz dežele v mesto, ko prodaja kmet pridelke dražje kot v mirni dobi, plačuje pa samo ulomek predvojne davka, je poglavje za se, ki je nočem v tem članku obravnavati.

Skoro vsak, ki se preseli iz dežele v mesto, tu tudi ostane. Nekateri si opomore, velika večina pa se sproletarizira.

Računati moramo s tem, da živi v mestih stavbeno delavski proletarijat od danes do jutri in se v slučaju stavbenega zastoja ne bo vedel kam obrniti. K temu bo treba pristeti še prebivalstvo pasivnih krajev: vse to bi padlo v breme države.

Nadaljni dvig dinarja bo pozdravljali skoraj edino uradnik; pri kmetu bo ostal brez vpliva. Neugodno pa bo vplival na one trgovce, ki imajo stare zaloge uvoženega blaga in so plačali to blago še v času, ko je bil dinar nizek in skoro na vse delavstvo, ki mu bo grozila brezposelnost ali vsaj večji mezdni boj.

Kumanovska bitka

Danes proslavlja naša država desetletnico zmagovite kumanovske bitke, ki je uničila turško silo na Balkanu, ter s tem omogočila ne samo osvobojenje Stare Srbije, temveč tudi pripravlja končno politično-državno ujedinjenje vseh Jugoslovancev. Vredno je torej vsled tega, da se danes ob desetletnici kratko ozremo na potek za vsakega Jugoslovana tako važne srbske zmage.

Krščanske balkanske države so že desetletja pred izbruhom balkanske vojne stremele za tem, da se ustanovi balkanska zveza, da bi se mogle sicer male države tem močnejše in uspešnejše uveljavljati v mednarodnem koncertu. Ko je leta 1908 Avstro-Ogrska anektirala Bosno in Hercegovino, se je splošno pričakovalo, da pride med njo in Srbijo do vojne. In gotovo bi že takrat prišlo do odločilnega udara, če bi bila tudi zaščitnica Srbije, velika Rusija, pripravljena na vojno. Toda ta si še vedno ni opomogla od vojne na Daljnem vzhodu, z Japonsko. Radi tega se je morala Srbija, dasi nerada, udati in počakati ugodnejše prilike.

Po mladoturški revoluciji so se razmere na Balkanu nekoliko umirile. Turki podaniki so se vsled proklamacije enakosti in bratstva vseh državljanov brez razlike vere in narodnosti spočetka pomirili. Toda kmalu so spoznali, da nameravajo Mladoturki poturčiti vse prebivalstvo in da hočejo vsakomur, ki bi se zoperstavljal njihovim ciljem, vze-

ti vse narodne pravice. Vedno hujska turška nasilja so povzročila, da so se krščanske države na Balkanu znova začele intenzivno baviti z vprašanjem balkanske zveze, ki se je res ustanovila pod zaščito Rusije l. 1912 med Srbijo, Bolgarsko, Črnogoro in Grško. Zveza pa je še ostala tajna vse do izbruha vojne, ki je sklenitvi zveze prav kmalu sledil. Kakor hitro je bila sklenjena tudi vojaška pogodba med temi državami, so Srbija, Grška, Bolgarija in Črna gora proglasile splošno mobilizacijo. Posredovanje vevseli je bilo brezuspešno in tako je Črna gora prva prekorčila dne 8. oktobra 1922 v treh smereh svoje meje. Že 18. oktobra pa so napovedale Srbija, Bolgarija in Grčija Turčiji vojno.

Ob pričetku vojne zavezniki niso prav nič vedeli, kam se bo obrnila turška vojska in kje bodo naleteli na najhujši odpor. Izdelali so sicer enoten operacijski načrt, ki se ga pa Orki in Črnogorci niso posebno točno držali, kar bi se jim gotovo prav krjavo maščevalo, da niso Srbi izvojevali preslavne zmage na Kumanovem. Črnogorci ki bi morali udariti na dobro utrjeni Škader, so se razpršili po Novopazarskem Sandžaku in po Metohiji, dočim so Orki pdrinili proti Solunu, ki ga pa tedaj sploh nihče niso branili, mesto da bi navallili na Bitoli, kakor je bilo določeno, ter prišli v slučaju potrebe dalje preko Ovčjega polja na pomoč srbski vojski.

Ravno vsled nesigurnosti, kje je pri-

čakovati glavnih turških sil, so se srbski in bolgarski poveljniki dolgo pregovarjali, kako naj razporedijo svoje sile. Končno so se zjednili, da naj prodira srbska vojska, ki je bila ojačena z eno bolgarsko divizijo, po dolini Vardarja, bolgarska pa po dolini Marice.

Bolgarska je kmalu zadela na močan odpor turških sil, ki so branile utrjeni Jedren. Nade, ki so jih zavezniki stavili na to armado, kateri se je pripisovala glavna naloga, se niso uresničile. Že pri obleganju Jedrena se je izkazalo, da je bolgarska armada slabo opremljena z materijalom za obleganje. Sicer pa bolgarska armada sploh ni prišla v kako večjo bitko, tako da je vsa težina ležala na srbski vojski.

Srbija je razdelila svojo vojsko na tri dele. Prva armada, ki ji je poveljeval kraljevič Aleksander, je sestojala iz pet pehotnih in ene konjeniške divizije. Stala je v okolici Vranje ter je imela prodirati proti Kumanovu. Drugi armada je poveljeval general Stjepan Stepanović. Stala je pri Čustendilu ter sta jo sestavljali ena srbska in ena bolgarska divizija. Prodirati je imela proti Krivi Palanki. Tretjo armado pod poveljstvom generala Bože Jankovića, so sestavljale tri in pol divizije ter je stala pri Kuršumlji in Medvediji z nalogo, prodirati proti Prištini in Gilianu. Ostale sile pa naj bi prodrle v Novopazarski Sandžak in se združile z Črnogorci.

Dne 20. okt. sta se začeli pomikati prva in tretja armada v označenih smereh. Prodiranje je otežkočalo nepresta-

no deževje, ki je napravilo že itak slabe ceste in pota skoro popolnoma nerabne.

Glavno nalogo je imela najjačja grupa, ki ji je poveljeval kraljevič Aleksander. Prodirla je po ozkem prostoru med Karadagom in Kozjakom. Krilni armiji pa sta istotako prodirali proti Ovčjemu polju, da v danem slučaju v glavni bitki pomagata na obeh krilih glavni sili.

Proti večeru 22. oktobra so zasedli prvi oddelki srbske vojske črto Vaksince — Tabanovce — Četirce — Nikuljani — Nagoričani — Orlovac. Tu so zasedli višine ter so nameravali počakati par dni, da se združijo z ostalimi četami in prično nato prodirati dalje. Terena pred seboj niso mogli prav nič razločiti vsled slabega vremena in dežja, ki je neprestano lil. Zato tudi srbski oddelki niso mogli videti turške armade, ki je bila zbrana tik pod njimi.

Turški vojski je poveljeval Zeki paša, ki je nameraval hitro udariti na Srbe, še predno bi se mogle vse tri armade združiti. Njegovo armado so sestavljali armadni zbori iz Skoplja, Bitolja in Soluna ter je bila močna okrog 90.000 mož in 200 topov.

23. oktobra ob pol desetih dopoldne so Turki pričeli bitko. Njihovo desno krilo je pod vodstvom Kare-Said-paše napadlo srbsko levo krilo, ki so je Turki hoteli na vsak način vreči nazaj, da bi prodrli srbsko bojno črto. Največ je trpela v tej borbi dunavska divizija, ki je imela zelo občutne izgube, zlasti še

vsled tega, ker srbsko topništvo še ni moglo stopiti v akcijo, vsled česar so bili turški napadi le še silnejši. Kmalu po začetku napada na levo srbsko krilo so Turki navalili tudi na desno krilo, vendar tu napad ni bil tako ljut.

Dunavska divizija, ki je zasedla najsprednejše pozicije na levem krilu je kljub ogromnim izgubam trdovratno branila svoje postojanke ter odbila vse besne turške napade, dasi z največjimi napori. Ker je turška vojska na tem krilu prvotno dosegla nekaj uspeha, je takoj poročal Zeki paša vrhovnemu poveljstvu, da je srbska vojska razbita in da beži v velikem neredu.

V noči od 23. na 24. oktober so Srbi znatno ojačili svoje čete. Naslednje jutro so izvedli splošen napad na turško vojsko. Vsa okolica je bila zavita v gosto meglo, ko so prešle srbske čete v napad. Ob šesti uri zjutraj se je začela bitka, ki je odločila usodo turške vojske. Prvotno so se Turki izredno trdovratno branili, zlasti še, ker jim ni mogla do živega srbska artilerija, ki ni mogla ni vedela kam streljati. Ko se je pa krog enajste ure megla dvignila, so začeli srbski topničarji z ognjem, ki je kmalu prislil turško artilerijo, da je umolknila, nato pa so začeli pometati turško infanterijo, v kateri so kmalu nastale precejšnje vrzeli. Hitro je ponovilo srbsko desno krilo napad, kateremu se turška sila ni mogla dolgo ustavljati. Turška bojna črta se je pričela majati in opoldne je vsa turška armada razbita panično bežala v smeri Ovčjega polja.

Delavstvo in prizadeti del trgovcev
Iz del celokupnega prebivalstva, radi tega ni potrebno umetno držati dinarja na nizkem tečaju. Pač pa bo delavstvo države, da te ljudi začasno preskrbi.

Preskrbeti jih z izplačevanjem podpor ni dobro niti za delavstvo, niti za državo. Za delavstvo za to ne, ker jim država ne more plačevati ogromne svoje, ne da bi imela od tega kako realno korist.

Ako danes odreče privatna podjetnost, se izogne država njenim usodnim posledicam, zlasti brezposelnosti delavstva s tem, da prične sama v večji meri graditi.

Država je tvorba, katera ne sme treti za trenutnim dobičkom, temveč za povzročeno trajnega splošnega blaginje prebivalstva in s tem trajne velike davčne sile. To doseže z investicijami, stavbo železnice in stavbo vodnih cest. — Po poročilih časopisov so že dopeli v Beograd inženjerji Bleerove sku-

pine, da se izvrše pripravljala dela za jadransko železnico. V Beogradu so označene trase v splošnem že pregledali in izrazili v celoti nad njimi svoje zadovoljstvo. Odpeljali so se v svrhu pregleda ozemlja po krajih, kjer bi se imela zidati železnica. Vendar je sklenjeno, da se pred spomladjo ne začne s podrobnejšimi inž. deli in torej s stavbo samo šele precej pozneje. V kritičnem času bi potemtakem za stavbino delavstvo ne bilo zaslužka.

Ker pa so na nekaterih drugih manjših progah podrobna inženirska dela že dokončana, naj bi se dali za te proge potrebni krediti na razpologo ter naj bi se začele takoj graditi. S tem bi bila v veliki meri odvrnjena nevarnost brezposelnosti. Potrebna investicija je tudi razširjenje kolodvorov ter naj bi država s tem pričela brez odlaganja.

Na ta način bi se delavstvo zaposlilo in izravnava dinarja s češko krono bi se mogla izvršiti brez večjih kriz.

Ing. Š.

Dnevne vesti.

— **Kumanovska svečanost.** Povožni kumanovske svečanosti se vrši v t. m. ob 10. uri dopoldne v tukajšnji stolnici Sv. Nikolaja spominjajo služba božja za padle bojovnike za osvobodjenje in ujedinjenje. V pravoslavni kapeli se vrši služba božja istega dne ob 9. uri v evangelijski cerkvi ob 10. uri. Po deželi se vrši spominjska svečanost dne 24. t. m. samo na sedežih okrajnih glavarstev in garnizij, povsod drugod pa dne 26. t. m. Slednjega dne se namreč po navodilu odredbe za prosveto in vere vrši kumanovska svečanost po vseh šolah vsled česar, ker vseh šolskih vodstev do 24. oktobra ni mogoče obvestiti.

— **Razpisano mesto.** Zdravstveni svet za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Marenberg. Intenzivnost se opozarja na razpis v Uradnem listu.

— **Beg iz državne službe.** Pod tem naslovom smo pomotoma priobčili v tedenski številki, da je izstopil iz državne službe g. dr. Pretnar.

— **Neznosne razmere na državnih železnikih.** Vedno pogostejše se čujejo pritožbe in zabavljanje o žalostnih razmerah, ki vladajo na naših državnih železnikih, osobito prihaja tu v poštev železniška proga. Ravnanje državnih železnice, kakor vse kaže, osebnih železnice v Sloveniji zapostavlja in s tem povzroča razmere, ki nam gotovo ne koristijo. Znano nam je, da se je v drugih pokrajinah naše države osebnim prometom že mnogo izboljšalo, medtem ko pri nas v tem pogledu nazadujemo. Osebnim vlakom, predvsem železniške proge, so prenapolnjeni, a pravda ne skrbi za priklopljenje praznih voz, ki so na razpologo in s tem ne upoštevajo zahtev potujočega občinstva, ki si pač ni kupilo vozovnic za železniško v osebnem vozu. — Udobnost potnikov nam bo tudi izboljšala tujski promet, češar seveda od danes ne moremo trditi. V večernih vlakih, ki so v popolni temi, obstoja nevarnost, da stopa drug drugemu na glavo in se pri tem vsled prenapolnitve vlakov kaka smrtna nesreča, ki se tako pogosto pričenja. Da bi bilo forsiranje smrtnih nesreč sigurneje, ugašajo, najbrže v znak žalostnih razmer, še luči na postajah. Gospoda, to ne pelje k konsolidaciji prometnih razmer, pač pa k popolnemu obustavljenju prometa. Mislimo, da smo upravičeni pri tako visoki pot-

niški tarifi, zahtevati vsaj delno razsvetljavo osebnih voz, kurjeni seveda itak niso. — Prosimo gg. narodne poslance, da se najenergičneje zavzamejo za odpravo teh žalostnih dejstev. — **Prizadeti.**

— **Smrt vsled klica »živjo«.** V Sanjskem mostu je neki finančar ustrelil firvata Franceta Dobriča, ker je zaklical »živjo Kemal paša!«

— **Ponarejeni dinarji.** V Novem Sadu so prišli na sled večjemu številu ponarejenih enodinarskih novčanic.

— **Umrl je v št. Vidu nad Ljubljano** po daljši bolezni g. Blož Zabret, tovarnar v Britofu pri Kranju. N. p. v. m!

— **Pobeg bančnega ravatelja.** Ravnatelj banke Cassa Federale Bercovič v Trstu je mnogo spekuliral na borzi. Vsled dviganja dinarja so se mu pa vse spekulacije ponesrečile in na ta način je oškodoval banko za več milijonov lir. Da se izogne neželjenim posledicam, jo je na skrivnem popihal neznan kam. Ubežnik je po rodu Italijan.

— **Prijeti cerkveni tatovi.** V zadnjem času so se vedno znova dogajale po cerkvah hrvatskega Zagorja velike tatvine. Orožniki kljub marljivemu zasledovanju dolgo časa niso mogli priti na sled predznim tatovom. V petek pa je zaznala zagrebška policija, da se nahajata v mestu dva človeka, ki skušata prodati razne cerkvene predmete, kakor monštranco, perilo, prte etc. Hitro jima je bila za petami policija. Zasačili so ju ravno, ko sta hotela dati v neki livarnici na Savski cesti preliti več razbitih monštranc in drugih cerkvenih predmetov. Odvedli so ju v zapore.

— **V lase sta si skočila posestnika** Jakob Mihič in Samida Ivan v Koblerjih pri Kočevju. Konec lasanja je bil, da je Mihič udaril Samido s kladvom po glavi in mu prizadjal težko rano.

— **Smrt na večalnih.** V Canon City v Ameriki je bil obsojen v smrt na večalnih morilec svoje žene, Danilo Borčič, doma iz Kravice v Liki.

— **Uboj in rop.** Pretečeni petek je prišel h krojaču Matiji Stipetiču v Zagrebu lica 146 neki Schrott in pripovedoval, da prihaja z Dunaja, da je bil med potjo ukraden in da želi vstopiti kot krojaški pomočnik v službo. Stipetič je Schrotta sprejel v službo, toda lopov je takoj v prvi noči ubil dva Stipetičeva pomočnika, nato pa pokradel obleke in denarja v vrednosti 100.000 kron in izginil v noč. Toda sreča roparju ni bila mila, kajti takoj drugi dan je padel v roke pravici.

Ljubljana.

— **Ljubljanski trg.** Padanje cen nadalje napreduje. Današnja cena moki 00 23 K, 0 22 K, št. 1 20 K. Mestna aprovizacija prodaja moko za eno krono ceneje pri kg. Povprečna slanina brez kože 100 K, riba in salo 110 K, mast je padla na 112 K, kg. sladkor kristalni 60 K, v kockah 70 K. Krompir po deželni povečini 5.50 K, kg. ljubljanska detelina cena 6 K. Želje v glavah 2 do 2.50 K, kg. kisle zelje 12 K, kg. kisle repa 8 K. Oboje blago prejšnjega izdelka. Meso je ostalo na cenah prejšnjega tedna. Cena kruha pretečeni teden je bila 24 K za kg belega kruha v štručah in hlebcih, navadna žemlja težka 6 dkg 2 K. Občinstvo se pritožuje nad visokimi cenami manufakturnega blaga, ki ne odgovarjajo današnjemu stanju dinarja. To blago je nabavljeno v pretežni večini v prejšnjih mesecih ob neugodnem stanju našega denarja. Šele ko pride v državo znatnejša množina sedaj kupljenega cenejšega blaga, bodo cene padle. Konzumenti pravilno sedaj ne kupujejo manufakturnega blaga. S tem bodo mnogo pripomogli k hitrejšemu znižanju cen. Štedenje z nakupom teh vrst blaga je, ravno v danem trenutku zelo potrebno in tudi lahko izvedljivo, ker so se vojne vrzeli že zadostno nadomestile. Del ljubljanskih gostilničarjev še do danes ni znižal cen in vztraja na poletnih cenah, ki so odgovarjale tedanjim neugodnim nakupnim cenam.

Gostilničarje se opozarja, da se bo brezobzirno postopalo proti nadaljnjemu vzdrževanju neprimernih cen. Cene bi se morale znižati najmanj za 20%.

— **Upokojenci sklicujejo volilni shod** za četrtek, dne 26. t. m. ob pol osni uri v veliki dvorani Mestnega doma. Predmet shoda bo določitev kandidatov v kandidatsko listo in določitev, kateri stranki naj se priključijo upokojenci pri predstojeh občinskih volitev.

— **Smrtna kosa.** V nedeljo je umrl na Starem trgu št. 12 po daljši bolezni trgovec in posestnik gospod Lovrenc Blaznik. Pogreb bo danes popoldne ob 2. uri. N. p. v. m!

— **Nenadna smrt.** V četrtek 19. t. m. ob 5. uri popoldne se je v Spodnji Šiški na Celovski cesti pred Skubicevo trgovino zgrudil učenec l. meščanske šole, Anton Ciber. Poklicani zdravnik je mogel konstatirati le smrt. Deček je bil podvržen hudi srčni napaki.

— **Našla se je odeda, pliš, tigraste** barve 22. t. m. v Ljubljani. Izve se pri izvoščaku 81.

— **Bronasti relief — ukraden.** Z groba Karola Deschmana pri Sv. Krištofu je bil te dni ukraden bronast relief, velik 70 cm v prerezu. Materialna vrednost reliefa se ceni na 4000 kron, umetniška vrednost na 100.000 kron, ker je delo kiparja prof. Tilgnerja z Dunaja. Kdor izsledi nepokvarjeni relief, dobi 1000 kron nagrade.

— **Ukradeno kolo.** Bančnemu uradniku Alojzju Pečniku je bilo izpred Breznikove trgovine na Kongresnem trgu ukradeno 8000 kron vredno kolo.

— **Tatvina suknje.** Dne 22. oktobra je bila v kavarni »Evropa« ukradena Antonu Košmelju, ravnatelju podružni-podružnice »Balkan« na Rakeku 10.000 kron vedna suknja.

— **Dobro zdravilo.** So ljudje, ki posebno radi izkazujejo svoja junaštva na način, da ponoči prekucujejo po javnih prostorih klopi ali kako drugače iz gole nagajivosti kvarijo javne naprave. V nedeljo ponoči sta se dva, te vrste zlikovca spravila celo na mlinski kamen, ki je bil prislone pred trgovino Čadež in Bracar v Kolodvorski ulici in ga hotela zvaliti na cesto. Toda kamen je ime zaenkrat svoje posebne muhe in je oba zlikovca tako pritisnil, da bosta v bodoče gotovo pustila vse mlinske kamne v miru.

— **Obsodba.** Pred tukajšnjim okr. sodiščem sta bila obsojena radi obrekovanja Edvard Fantini na 10 dni zapora, njegova žena Valerija pa na 500 D denarne globe.

Maribor.

— **Slike iz živih grobov.** Mar-Stan pravi izdajo brošure, ki naj opozori vse sloje in oblasti na žive grobove, na vnebovpijoče stanovanjske škan-dale v Mariboru. Brošura bo opremljena s slikami najškan-dalozejših stanovanj. Romala bo po vsej državi, predložena bo tudi parlamentu in vladi. To delo naj tvori prve temeljne kamne k zgradbi novega velikega Maribora kot industrijskega mesta. Vsem onim, ki so hote ali nehoti sokrivi naših živih grobov se nudi prilika, da se oddolžijo potom prostovoljnih prispevkov za sklad gradbene akcije. Vsi, ki poznajo stanovanjsko bedo v Mariboru, kakor oni, ki žive v živih grobovih, naj prijavijo svoje podatke Mar-Stanu. Dalje naj se javijo fotografiji (tudi amaterji) in slikarji, ki hočejo brez zagotovila nagrade posneti največje stanovanjske škan-dale in jih izročiti za reprodukcijo za to brošuro, stavbna podjetja, trgovci in sploh vsa podjetja, ki se zanimajo za obnovitvi Maribora, naj seznajajo interese s svojimi ponudbami v inseratnem delu brošure. Zlasti pa apeliramo na naše gg. zdravnike, da prispevajo za to brošuro svoje dragocene podatke o katastrofalnih posledicah, ki prihajajo iz nezdravih stanovanj. Vse prijave naj se pošlje Mar-Stan, Maribor, Rotovski trg 1.

Celje.

Sadna razstava v Celju.

Celje, 21. oktobra.

V soboto, 21. oktobra je bila otvorjena sadna razstava v celjskem Nar. domu. K otvoritvi se je zbralo poleg zastopnikov oblasti mnogo občinstva iz Celja in okolice. Navzoč je bil posejdeljski minister g. Pucelj, kot zastopnik pokrajinske uprave je došel g. Sancin, okr. glavarstvo v Celju je zastopal okr. glavar g. Pinkava, mesto Celje g. dr. Hrašovec kot mestni župan. Vojško oblast je zastopal polkovnik g. Josić. Bili so zastopani tudi vsi drugi načelniki celjskih uradov in odborniki sadijerejskega društva.

Gosp. Iv. Belle, ravnatelj Kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel., je kot predsednik sadijerejskega društva pozdravil navzoče. Nato je minister Pucelj otvoril razstavo.

Župan dr. Hrašovec je izrazil veselje in ponos, da se vrši prva večja sadna razstava v našem starodavnem Celju. Po končanih pozdravih so se navzoči podali v razstavne prostore, da si ogledajo razstavo.

Razstava je nameščena v veliki dvorani, mali dvorani in čitalničnih prostori-

rih. Pred odrom v veliki dvorani stoji velika piramida, sestavljena iz raznovrstnega sadja, ki je last državne sadijarske in vinorejske šole v Mariboru. Dalje ste zastopani s prvovrstnim sadjem tudi kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel. in Kmetijska šola na Grmu, trgovec Pevec iz Mozirja, graščina Falle iz Lemberga in Hince iz Ptuja.

Pri vходу v vel. dvorano stoje sadna drevesa najrazličnejše velikosti od peške do vzgojenega drevesa iz sadnega vrta g. Dolinška iz Št. Ilje pri Velenju ter g. Gradišnika iz Št. Janža pri Velenju.

Razstavilo se je vsega skupaj krog 65 razstavljalcev iz raznih krajev Slovenije. Razstavljeno sadje je krasne kakovosti ter jasno dokazuje, kaj se doseže z racionalno sadijerejo. Na razstavi je videti tudi razno orodje in pripomočke za spraviljanje in konserviranje sadja, za čiščenje drevja, prešanje itd.

Razstava je zelo okusno pripravljena ter so razstavni prostori lepo dekorirani. Zanimanje za razstavo je veliko. Koj prvi dan je razstava privabila mnogo občinstva, ki ni moglo prehlaviti sijajnega aranžmaja razstave. Razstavljalec so napravili že tudi dobre kupčije, ker je došlo mnogo kupcev iz raznih krajev države. Sadje, ki je razstavljeno, je na prodaj, kar ga bo pa ostalo, se bo v sredo 25. t. m. prodalo na javni dražbi.

— Č. —

Občni zbor Glasbene Matice v Celju se vrši danes, v torek ob 20. uri v Nar. domu.

Ptuj.

Ptujski javnost! Nasprotniki iz vrst demokratske stranke so me obdolžili hudodelstva zlorabe uradne moči v smislu § 101 kaz. zak., ter so vložili proti meni pri državnem pravdnstvu ovadbo. Javnosti bode zadeva deloma že iz časopisja poznana. Z mirno vestjo trdim javnosti, da je zadeva povsem škodoželjega značaja, ter da se ne čutim niti najmanje prizadet ali kriv, kar bo de tudi sodišče v najkrajšem času pritrldilo. Vendar se čutim moralno primorane za čas dokler teče preiskava proti meni, odložiti vse funkcije v mestnem svetu, ki so mi pripadale kot podžupanu ter izjavljam javnosti, da sem to tudi že danes storil. Nasprotniki pa mi naj najprej dokažejo obdolžitve, pozneje bomo pa še kaj naprej govorili.

P t u j, dne 22. oktobra 1292. — Podžupan: Anton Blažek.

VRTNARSKA RAZSTAVA V LJUBLJANI.

Kakor smo že poročali, se je otvorila v soboto dopoldne vrtnarska razstava v jahalnici na Bleiweisovi cesti. Razstava bo otvorjena od vključno 25. oktobra in naj nikdo ne zamudi, ogledati si te prekrasne prireditve. — Prireditelji so imeli zelo srečno misel, prirediti razstavo v jahalnici. Prostor je kot nalašč za to. Jahalnica je izpremenjena v pravi raj. Ob vstopu ne več, kam bi se obrnil, toliko krasote se nudi tvojim očem. Ako ne bi motila streha in železno ogrodje, bi mislil, da si prišel v začarano deželo. Z rmenkastim peskom posuta pot je peljana med cveticami, ki izgledajo, kot da rastejo iz zelenega mahu, s katerim je postlana vsa jahalnica. Krasna, nad vse pestra slika očarujoče vpliva na vsakega obiskovalca; občutki posetnika so nekako nevsakdanji, praznični. To je opaziti tudi na obrazih in očeh obiskovalcev, ki zadobijo med to množico cvetja povsem drugačen izraz. Skoro ni čuti glasne besede; le natihome se razgovarjajo posamezniki med seboj, kot da bi se bali, motiti svečano razpoloženje. Stene okrašujejo krasna dekorativna drevesca, pred njimi pa je razpostavljeno na zelenem mahu toliko krasote, da človek nehoti in nevede pozabi vse, kar ga mori in teži. Posebno pozornost vzbujajo krasne, velike, skrbno odgojene ciklame, ki radovedno gledajo izmed svojih sestrice na opazovalca. Cvetje v vseh mogočih bojah je razstljano tu in razsipa svoj čar z magično močjo. — Naši trgovski vrtnarji so s to prireditvijo pokazali, kaj premore vztrajna pričnost in ljubezen do dela ter jim čestitam na njihovem krasnem uspehu. Cvetlice so občinstvu na prodaj in se kupcem izroče po zaključitvi razstave. Občinstvu je dana s to razstavo najlepša prilika, da se informira, kje naj nabavi cvetja za razne prilike, zlasti pa sedaj, ko se bliža praznik Vseh svetnikov in ko bo treba okrasiti grobove. — Ker je razstava otvorjena samo še do srede, še enkrat opozarjamo vse ljubitelje cvetlic in narave, naj ne zamude te izredne prilike in naj si razstavo ogledajo, zlasti še, ker je vstopnina izredno nizka, 5 dinarjev za osebo, za dijake in vojske polovica, ter je čisti dobiček namenjen mestnim revežem.

Sokolstvo.

I. Jugoslovanski vsesokolski zlet. Seja likvidacijskega odbora se vrši v sredo dne 25. t. m. točno ob 6. zvečer v saveznih prostorih v »Narodnem domu«.

Sport in turistika.

Ilirija : Sportverein Celovec 5 : 1 (2 : 1). Celovski gostje so napravili vtis slabjšega, z mladimi močmi izpopolnjenega moštva. Dobri so bili srednji napadalec in branilec ter vratar. Ilirija topot res ni imela težko nalogo ter bi bila lahko podvojila svojo nedeljsko zmago, da ni igrala z rezervami in na popolnoma razmočenem igrišču. S. Vodišek je pazljivo sledil igri in sodil dobro.

Ilirija rez. : Jadran 0 : 1.

S. K. Slovan — S. K. Svoboda Ljubljana 3 : 0 (: 0). V nedeljo je igral Slovan na igrišču S. K. Ilirije prvenstveno tekmo. Rezultat ne odgovarja razmerju moči in bi »Slovan« lahko dosegel ob mali odločnosti pred golom »Svobode« lepši rezultat. V »Svobodi« se je odlikoval posebno vratar, ki je držal mnogo nevarnih strelav. Sodnik g. Kramarščič dober.

Haška : Gradjanski 4 : 2. Nepriznana zmaga Haška nad Gradjanskim.

Književnost in umetnost.

Strokovnjak za fresko-slikarstvo. Gospod ak. slikar Simon Ogrin prične poučevati danes dne 24. t. m. v umetniški šoli »Probuda«. — Opozarjamo na to ugodno priliko vse naše upodabljalce umetnike. — Zglasti se je v torek, ob 10. do 12. ure dopoldne ali ob 3. do 5. ure popoldne v tehnični srednji šoli »Probuda« pritičije desno. — Vodstvo umetn. šole »Probuda«.

Društvene vesti.

Učni tečaji Društva zasebnih nameščencev se vršijo ob sledečih dneh in sicer na drž. trgovski šoli, Kongresni trg 2: nemščina ob ponedeljkih in četrkih od 7. do 8. ure zvečer (eventualno po sporazumu od 8. do 9.). Pričetek v ponedeljek 23. t. m. ob 7. uri zvečer. — Srbohrvaščina ob torkih in petkih od 8. do 9. ure zvečer, pričetek 24. t. m. ob 8. uri zvečer. — Italijanščina ob torkih in petkih od 7. do 8. ure zvečer, pričetek 24. t. m. ob 7. uri zvečer. — V društvenem lokalu: stenografija začasno ob sredah in sobotah ob 7. uri zvečer; tečaj je že v teku. — Kdor se še želi udeležiti jezikovnih tečajev, se lahko še prijavljal ob gori označenih dneh. Prispevek za jezikovne tečaje znaša z ozirom na stroške mesečno Din. 30 za osebo. Prosimo, da vdeleženci položijo ta znesek ob prihodnji učni uri. — Društvo zasebnih nameščencev.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 15. novembra t. l. ob 20. uri v veliki dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta številka 12, pritičljaje.

Za carinike. Umoljavaju se gg. kolege, koji se nalaze sa službom na teritoriji: Slovenije, Medjumurja i Istre, a nisu još pristupili u »Udruženje carinskih činovnika«, da to u najkraćem roku učine, pošto će se na glavnoj skupštini »Udruženja«, koja će se održati i dućeg meseca u Ljubljani razpravljati o veoma važnim stvarima. Zato je neophodno potrebno, da smo svi do poslednog upisani u »Udruženje«. Udruženje carinskih činovnika za Slovenijo. — Ljubljana, glavna carinarnica.

Društvo »Soča« naznanja, da prične v soboto, dne 28. t. m. z rednimi predavateljski večeri. Svoje sodelovanje je zagotovila cela vrsta naših znanstvenikov, literatov, upodabljalčih umetnikov in politikov. Predavanja se bodo vršila v novo prirejenem salonu restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Dne 28. t. m. predaval bo vseučiliški profesor g. dr. Pavel Grošelj. Začetek točno ob polu 8. zvečer. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

PERILO

za dame, gospode in deco, oprema za novorojenčke, po najnižjih cenah pri: A. Sinkovic nasl. R. Soss Ljubljana, Mestni trg 19.

E. Adamič:

16 jugoslovanskih narodnih pesmi II. del (mešani zbori)

Je izšel in se dobiva

v Zvezni knjigarni, Ljubljana Marijin trg 8.

Cena Din 12'—.

Gospodarske vesti.

+ Poljedelska razstava v Beogradu. »Srpsko poljoprivredno društvo« otvori 11. t. m. veliko poljedelsko razstavo, kjer bodo razstavljeni proizvodi sadjarstva, živinoreje in čebelarje. Za nagrado za najboljši proizvajalci razstavljenih predmetov je določena vsota 20.000 Din. Izložba bo trajala 3 dni.

+ Dobava ovs. Komanda Savske Divizijske oblasti v Zagrebu naznanja, da se sklence dne 26. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne pri Intendanturi komande Savske Divizijske oblasti v Zagrebu pismene neposredne pogodbe za dobavo ovs. za razne garnizije (skupno 827.000 kg ovs.). Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Ponovno povišanje železniške stajarine. Na postajah južne železnice Celje, Ljubljana gl. k. in Zagreb j. k. se poviša s 1. novembrom t. l. stajarina na 10 Din. za vagon in uro pri vseh qnih vagonskih pošilkah, ki se ne iztovorijo v roku 48 ur. S to naredbo se ne izpreminja rok, ki je prost stajarine in veljajo za rok do 48 ur dosedanja predpisi. Po tem se računa pri pošilkah, ki imajo svoboden rok 24 ur od 25 do 48 ur dosedanja stajarina, za ostali čas 10 Din. za vagon in uro. Analogno tudi z onimi pošilkami, ki imajo 48 ur stajarine prostega roka.

+ Sestava nove uvozne carinske tarife. Ministrstvo trgovine in industrije je v sporazumu s finančnim ministrom sestavilo komisijo za izdelavo splošne carinske tarife, ki ima proučiti

vse predloge gospodarskih krogov glede povečanja uvozne carine za posamezne uvozne predmete. Ker se je vsled valutarnih izprememb obratni položaj ter konkurenčne razmere posameznih industrij, trgovskih strok in obrtov v zadnjem času zelo izpremenilo, pozivlja trgovska zbornica v Ljubljani vse interese, da ji najpozneje do 15. novembra sporočijo utemeljene tozadevne predloge in sicer za vsako carinsko postavko posebej, da bi jih mogla predložiti pravočasno novo sestavljeni komisiji v uvaževanje. Zbornica že vnaprej opozarja, da se bodo upoštevale le one vloge, ki navajajo natančno sedanjo kalkulacijo tuzemske produkcije, ter podrobne podatke o prodajnih cenah inozemskih konkurenčnih produktov, s katerimi se da na-

tančno utemeljiti zahteva po izpremembi tarife postavke. Ravnotako je treba podrobno utemeljiti zahteve za izpremembo besedila posameznih carinsko-tarifnih postavk posebno glede kolektivnih, s primerjanjem cen vseh predmetov, ki spadajo pod posamezno postavko. V interesu zaščite domače produkcije in podjetnosti je, da se vsi obrati odzovejo zborničnemu vabilu in pravočasno pošljejo utemeljene predloge z zahtevanimi podatki.

+ Prodaja ladje »Kumbor«. Odeljenje za mornarico v Zemunu bo prodalo dne 30. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne na javni licitaciji v pisarni Intendantskega odseka odeljenja za mornarico v Zemunu ladjo »Kumbor«, usidrano v Tivtu (Boka Kotorska). Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in

obrtiške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Dobava svinjske masti. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se sklence dne 30. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v divizijski intendanturi v Ljubljani direktne pogodbe za dobavo 10.000 kg zdrave, čiste svinjske masti. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

+ Dobava moke, testenin, fižola in masti. V pisarni Intendantskega odseka odeljenja za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 31. okt. t. l. ob 10. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave krušne moke, testenin, fižola in masti. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

MALI OGLASI

PRODAJA:

PLAVI ZENSKI ZIMSKI PLASČ in vel. »Europäischer Verkehrs atlas« je takoj na prodaj. Nizka cena Selo 44, Horvat.

LEPO POSESTVO. hiša, letos zidana, 2 orala zemljiš, sadovnjak, vinogradi in ni-

ve, ležeče ob glavni cesti, radi preselitve po ugodni ceni. Naslov: Barbara Spar, Gornji Laknec št. 35 pri Mokronogu, Dolenjsko. 708

PISALNO MIZO, otroški voziček otročje kompletne perilo, dva zrcala in družo. Poizve se od 3. ure dalje: Stara pot 1. I. nadst. 3 vrata. 709

NOV MOŠKI KOŽUH po ugodni ceni. Naslov pri upr. lista. 705

KUPI:

ZAGO, mali polnojarmentik, premer 500-550 mm po nudbe na upravo lista pod št. 710.

I MALO DYNAMO od 10-20 luči razsvetljave. F. Debeljak, Gameljne nad Ljubljano. 707

SLUŽBE:

STRUŽNIK (Eisendreher), dobro izurjena mlajša moč se sprejme takoj v trajno

delo. Ponudbe na »Vulkan«, tvornica gumijevih izdelkov, Kranj. 683

UCITELJ trgovske šole poučuje nemščino, zgodovino in zemljepisje. Pismene nudbe pod »Doktor« na upravo lista. 687

GOSPODICA želi premeniti dosedanje pisarniško mesto, najraje kam izven Ljubljane, tudi na deželo, ima več let pisarniške prakse. Ceni. ponudbe prosil pod šifro »Zanesljiva« na upravo lista. 665

SPREJME SE takoj ženska, ki zna dobro plesti in pletilni stroj. Plača dobrih hrana v hiši. Ponudbe pod »Pridna delavka« na upravo lista. 694

KRANJSKE TVORNICE »Titan« Kamnik, sprejmejo takoj 2-4 zidarje. 689

RAZNO:

2 MLADA GOSPODA, po poklicu slikarja, želita znanja z mladima gospodinjicma. Prednost imajo v sta-

rosti od 18 do 21 let. Ponudbe pod »Zvezda«, pošiljalec Trbovlje I. 707

BRUŠENJE BRITVIC (reznice) za raziranje raznih sistemov, »Mem. Oilette« etc. z električnim obratom, komad po K 3.20 sprejema drogerija »Adria« v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5. 699

DRVA oddaja vsako množino. Rezanj drv z motornim obratom. Ludvik Heršič, na Friškovicu za prej. belg. vojašnico 671

TRGOVCI in konsumna družba se opozarjajo, da se pri nakupu sira obrnejo na tvrko Albin Turk, Ljubljana, Prešernova ul. 48, katera ima ementalški, holandski in pol ementalški sir vedno na zalogi po najnižjih cenah. 681

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri A. & E. Skaberne Ljubljana, Mestni trg št. 10.

AUTO

Bencin. — Pneumatika. Olje. — Vsa popravila. Mast. — In vožnje. Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudimo. Jugo-Auto d. o. o. v Ljubljani.

Javljamo tužno vest, da je soustanovitelj konzervne tovarne na Vrhniki in naš družabnik, gospod

Rado Legvart

dne 21. t. m. v Zürichu po kratki mučni bolezni preminul.

Vrhnika, dne 22. oktobra 1922.

Konzervne tovarne družba z o. z. Vrhnika.

Naznanilo.

Z ozirom na sedanje denarne razmere bomo obrestovali začeni s 1. novembrom t. l., stare in nove

vloge na knjižice z 5% čistih.

Vloge v tekočem računu obrestujemo najugodnejše, posebno pa vezane vloge proti 1-, 3- in 6-mesečni odpovedi.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani ter podružnice: Celje, Maribor, Ptuj, Brežice in Kranj.

Dr. S. Deželic:

Terminologija trgovskih znanosti.

Izide te dni!

Priručnik s 15.000 trgovskih, tehničnih in internacionalnih in domačih izrazov z objasnjenimi njih značenji. — Neobhodno potrebno za vsako trgovino, industrijo in banko. V prilogi tabele vseh denarnih vrednosti in mer celnega sveta. Delo je prirejeno v obliki miniaturne trgovske enciklopedije (Miniaturllexikon) ter potreben dijakom trgovskih šol, privrednim krogom in ostali inteligenci. — Cena knjigi v predplačilu Din 53.— s poštnino, medtem, ko bo po knjižarniški ceni stala Din 100.—.

Naročila in predplačila sprejema »POLIGRAFIJA« d. d. ZAGREB, Gundulićeva ul. 20. Tel. 27-93.

Zahtevajte cenike!

Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški, specialist bolezni in za bolezni v nosu in vratu se je povrnil. — Kongresni trg 15. — 3-5 pop.

Išče se lokal v Ljubljani

primeren za kako trgovino, na razmeroma prometnem kraju. Ponudbe pod »lokal« na upravo lista.

Tovarnarji, veletrgovci pozor!

Samoprodajo na debelo, zastopstvo ali komisijsko zalogo, kakega dobro vpeljanega in solidnega blaga sprejme v Mariboru specerijska in kolonijalna veletrgovina. Pisarna in skladišča na najbolj prometni ulici, stalen obisk trgovcev v mestu in na deželi po lastnem potniku. Kavcija na željo na razpolago. Pismene ponudbe na Trgovski list, Ljubljana pod »SOLIDNOST«.

Pred nakupom si oglejte mojo zalogo usnjenih suknjičev

v črni in rjavi barvi, katere izdelujem iz usnja, specijelno za te strojenega. Vzorci usnja na zahtevo zastojni in franko!

Konfekcijska industrija DRAGO SCHWAB LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3.

V zalogi vseh vrst suknja, obleke, zimniki, površniki, dežni plašči, športne čepice, perilo itd. — LASTNI MODNI SALON.

Več čevljarskih pomočnikov sprejme takoj na stalno delo čevljarna »Adria«, Celje.

Oglasiti se je ustmeno ali pismeno.

Novosti!

za damske plašče :: v veliki izbiri. ::

A. & E. Skaberne, Ljubljana Mestni trg 10.

Vsako množino divjačine

kakor: SRNE, ZAJCE, JEREBICE itd. kupi proti gotovini

Anton Löschnigg, trgovina perutnine in divjačine, Maribor.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani.

Vabilo k subskripciji.

Izvršuje sklep izrednega občnega zbora delničarjev z dne 29. septembra 1922 in na podlagi odobrenja Ministrstva trgovine in industrije, objavljenega po njega oddelku v Ljubljani z razpisom z dne 26. avgusta 1922, št. 5546/22, je sklenil upravni svet na svoji seji dne 29. septembra 1922, da zviša delniško glavnicu od KJ 40.000.000— na KJ 50.000.000— z izdajo

komadov 25.000 delnic à KJ 400— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu KJ 600— tel quel, plačljivih ob subskripciji, v razmerju na šest starih ena nova.
2. Novim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu KJ 800— tel quel, plačljivih ob subskripciji.
3. Subskripcija traja od 1. do 15. novembra 1922 in so določena kot subskripcijska mesta:

Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice, Jadranska banka a. d., Beograd in njene podružnice, ter Hrvatska podružnica Wiener Bank-Vereina, Zagreb.

4. Dodelitev delnic se izvrši kar najhitreje. Obvestilo o dodelitvi se čimprej zamenja za definitivne delnice.

Za nedodeljene delnice se plačani denar vrne najkasneje do 15. decembra 1922.

5. Azijski dobiček pri izdaji novih delnic se dodeli po odbitku stroškov in pristojbin rezervnim fondom podjetja.

6. Nove delnice so opremljene s kuponom za leto 1923.

7. Uspeh gornje subskripcije je zjamčen po posebnem garančnem sindikatu.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1922.

Upravni svet.

Inserati v »JUGOSLAVIJO« imajo velik uspeh!